

การจัดการดินหลังน้ำท่วมพื้นที่ปลูก

ผัก

จัดทำโดย กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

พืชผัก เป็นพืชที่มีระบบรากตื้น และมีอายุสั้น ดินที่เหมาะสมในการปลูกผัก เป็นดินร่วน การระบายน้ำดี น้ำไม่ท่วมขัง มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง และมีความเป็นกรดเล็กน้อย จนถึงเป็นกลาง (pH 5.5 - 7.0)

พื้นที่ปลูกผักประสบปัญหาน้ำท่วมขัง

แม้จะเป็นระยะเวลาไม่นาน ก็มีผลทำให้พืชผักเสียหายได้เป็นอย่างมาก และยิ่งถ้าน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน เกินกว่า 5 วัน พืชผักจะเสียหายทั้งหมด

นอกจากพืชผักจะเสียหายแล้ว **ดิน** ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการปลูกพืชทุกชนิด จะเกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และสมบัติของดิน ดังนี้

1. หน้าดินถูกพัดพาไป ทำให้ดินสูญเสียธาตุอาหาร
2. ความเป็นกรดเป็นด่างของดินเกิดการเปลี่ยนแปลงไป มีผลต่อธาตุอาหารในดิน
3. ดินอัดตัวกันแน่น อากาศในดินน้อยลงเนื่องจากดินอึดตัวด้วยน้ำ การระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศในดินเสียไป จึงทำให้รากพืชขาดอากาศหายใจ
4. เมื่อเกิดน้ำท่วมขัง อาจทำให้เกิดเชื้อสาเหตุโรดพืช
5. จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดินถูกน้ำพัดพาไป

ข้อควรปฏิบัติและการฟื้นฟูดินหลังน้ำท่วม

1. พื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง ให้ระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยเร็วที่สุด อาจทำร่องน้ำเพื่อให้การระบายน้ำเร็วยิ่งขึ้น
2. เมื่อน้ำลด ในระยะแรกหน้าดินยังเปียกอยู่ ห้ามเข้าไปเหยียบย่ำ หรือนำเครื่องจักรกลเข้าไปในแปลง เพราะดินจะถูกอัดแน่นขึ้น
3. ในขณะที่ดินยังมีความชื้น ใช้ **ปุณขาว หรือโดโลไมท์** อัตรา 200 - 500 กิโลกรัมต่อไร่ โรยให้ทั่วแปลง และคลุกเคล้าดินให้ทั่ว เพื่อให้ปุ๋นออกฤทธิ์ในการฆ่าเชื้อโรคในดินได้ดี ทิ้งไว้ประมาณ 10 วัน จึงเตรียมแปลงเพื่อปลูกผักครั้งต่อไป
4. แนะนำให้ปลูก **พืชปุ๋ยสด** และไถกลบพืชปุ๋ยสดลงดินในช่วงออกดอก เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ และความอุดมสมบูรณ์ของดิน หลังไถกลบเป็นเวลา 15 - 20 วัน จึงเตรียมแปลงเพื่อปลูกผักครั้งต่อไป
5. **สำหรับพื้นที่ลุ่ม** การระบายน้ำไม่ดี เตรียมแปลงปลูกพืชผัก โดยขุดหรือไถดินเพื่อตากดิน 2 - 3 วัน และยกร่องเพื่อปลูกพืชผัก ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายจากการเกิดน้ำท่วมขังในแปลง **สำหรับพื้นที่ดอน** อาจเกิดน้ำท่วมเป็นครั้งคราว ไม่จำเป็นต้องยกร่องให้สิ้นเปลืองค่าแรงงาน แนะนำให้แบ่งพื้นที่เป็นแปลงย่อย ๆ ขนาดแปลงขึ้นอยู่กับชนิดพืชผักที่จะปลูก
6. ก่อนปลูกพืชผัก ควร **เก็บตัวอย่างดินส่งวิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหาร** ที่อยู่ในดิน เพื่อวางแผนการ **ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน** ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับชนิดพืชผักที่ปลูก
7. แนะนำให้ใช้ **สารเร่งซูเปอร์ พด.3** ที่ขยายเชื้อในปุ๋ยมักที่ผลิตจาก **สารเร่งซูเปอร์ พด.1** อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ ใส่ระหว่างแถวก่อนปลูกพืชผัก เพื่อป้องกัน และช่วยลดการเข้าทำลายของเชื้อสาเหตุโรดพืช
8. ช่วงระยะพืชผักเจริญเติบโตให้ใช้น้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากสารเร่งซูเปอร์ พด.2 ในอัตราน้ำหมักชีวภาพ 80 ซีซี (8 ช้อนโต๊ะ) เจือจางด้วยน้ำ 80 ลิตร ในพื้นที่ 1 ไร่ โดยฉีดพ่นทุก 10 วัน

ติดต่อขอรับคำแนะนำได้ที่

★ หมดดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน

★ สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัด

★ สายด่วน 1760 ต่อ 2230

การจัดการดินหลังน้ำท่วมพื้นที่ปลูก

ไม้ผล

จัดทำโดย กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ไม้ผล

เป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ดินที่เหมาะสมต่อการปลูกไม้ผล เป็นดินที่มีความลึกมากกว่า 1 เมตร มีลูกรังและเศษหินปะปนเล็กน้อย มีการอุ้มน้ำสูงหรือค่อนข้างสูง แต่การระบายน้ำดี น้ำไม่ท่วมขัง มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง และมีความเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5)

พื้นที่ปลูกไม้ผลประสบปัญหาน้ำท่วมขัง อาจเกิดผลเสียหาย ต่อต้นไม้ผลได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงระยะเวลาที่น้ำท่วมขัง และอายุของต้นไม้ผล นอกจากนี้ **ดิน** ซึ่งมีความสำคัญยิ่ง จะเกิดการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างและสมบัติของดิน ดังนี้

1. หน้าดินถูกพัดพาไป ทำให้ดินสูญเสียธาตุอาหาร
2. ความเป็นกรดเป็นด่างของดินเกิดการเปลี่ยนแปลงไป มีผลต่อธาตุอาหารในดิน
3. ดินอัดตัวกันแน่น อากาศในดินน้อยลงเนื่องจากดินอึดตัวด้วยน้ำ การระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศในดินเสียไป จึงทำให้รากไม้ผลขาดอากาศหายใจ
4. เมื่อเกิดน้ำท่วมขัง อาจทำให้เกิดเชื้อสาเหตุโรครากเน่าโคนเน่า
5. เกิดก๊าซพิษ โดยกระบวนการย่อยสลายเศษพืชและสัตว์ที่ไม่ใช้ออกซิเจน ทำให้รากไม้ผลได้รับอันตราย
6. จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดินถูกน้ำพัดพาไป

ข้อควรปฏิบัติและการฟื้นฟูดินหลังน้ำท่วม

1. พื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง ให้ระบายน้ำออกจากพื้นที่โดยเร็วที่สุด
2. ห้ามเข้าไปเหยียบย่ำบริเวณโคนต้นไม้ผล หรือนำเครื่องจักรกลเข้าไปในแปลงปลูก เพราะดินจะถูกอัดแน่นขึ้น
3. หลังจากน้ำเริ่มลด ทำไม้ค้ำยันเพื่อช่วยพยุงต้นไม้ผลที่อาจล้มได้ง่าย
4. นำเศษพืชและสัตว์ที่ทับถมในดินเลน หรือน้ำพัดมาทับถม ออกจากบริเวณโคนต้น
5. ใช้ท่อพีวีซี หรือไม้ไผ่เจาะรูปักไว้ใต้โคนต้น เพื่อช่วยระบายความร้อน ก๊าซพิษ และอากาศในดิน ซึ่งช่วยให้รากไม้ผลหายใจดีขึ้น
6. เมื่อดินแห้ง พรอนดิน เพื่อเพิ่มออกซิเจน และใช้ **ปุณขาว หรือโดโลไมท์** อัตรา 200 - 500 กิโลกรัมต่อไร่ โรยให้ทั่วแปลงผสมคลุกเคล้าลงดิน เพื่อปรับ pH ของดินให้สูงขึ้น และป้องกันเชื้อสาเหตุโรดพืช
7. แนะนำให้ใช้ **สารเร่งซุเปอร์ พด.3** ที่ขยายเชื้อในปุ๋ยหมักที่ผลิตจาก **สารเร่งซุเปอร์ พด.1** อัตรา 3 - 6 กิโลกรัมต่อต้น ใส่รอบทรงพุ่ม เพื่อป้องกัน และช่วยลดการเข้าทำลายของโรครากเน่าโคนเน่า
8. ก่อนใส่ปุ๋ยเคมี ควร **เก็บตัวอย่างดินส่งวิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหาร** ที่อยู่ในดิน เพื่อวางแผนการ **ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน** ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

ติดต่อขอรับคำแนะนำได้ที่

☆ หมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน

☆ สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัด

☆ สายด่วน 1760 ต่อ 2230